

Volgens de Omgevingswet is het opslaan van zand en grond in de buitenlucht in beginsel niet toegestaan. Deze goederen zijn stuifgevoelig en moeten als hoofdregel 'gesloten' worden opgeslagen. Hierop, en op dezelfde regels voor de buitenopslag van schroot, is veel kritiek gekomen vanuit het bedrijfsleven. De wetgever heeft zich die kritiek aangetrokken.

Wilbert van Eijk

Buitenopslag van enkele stuifgevoelige goederen wordt (weer) mogelijk

Inmiddels is er een wijziging van de regelgeving in de maak. Ik sta hier in dit artikel bij stil. De wijziging treedt waarschijnlijk pas op 1 juli 2027 in werking. Daarom besteed ik ook aandacht aan de vraag of, en zo ja, op welke wijze het bevoegd gezag nu al toestemming kan verlenen voor het in de buitenlucht opslaan van deze goederen. Voor veel bedrijven – vooral in de grond-, weg- en waterbouw, de handel in primaire en secundaire grondstoffen en recycling-bedrijven – is gesloten opslag van zand, grond en schroot niet uitvoerbaar. Voorts zijn maatregelen te treffen om het in de buitenlucht opslaan van deze goederen milieuverantwoord te laten plaatsvinden. Het Verzamelbesluit Omgevingswet IenW milieu 2027 beoogt het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), dat regels bevat voor milieubelastende activiteiten, te wijzigen. Naar alle waarschijnlijkheid per 1 juli 2027.

Stuifgevoelige goederen

In de bodemwet- en regelgeving worden zand en grond als beperkt stuifgevoelig aangemerkt. Dit is echter in tegenspraak met de bepalingen in het Bal. Daarin zijn zand en grond opgenomen als stuifgevoelige stoffen (bijlage IV bij het Bal). Dit maakt de eisen voor de meeste bedrijven strenger. Op basis van die eisen moeten zand en grond gesloten worden opgeslagen. Dit is voor bedrijven die werken met deze grondstoffen praktisch niet uitvoerbaar. Het gaat veelal om grote volumes, die moeilijk 'gesloten' kunnen worden opgeslagen. In de praktijk wordt 'gesloten' overigens ten onrechte opgevat als de verplichting om zand en grond in pandig op te slaan. Onder 'gesloten opslag' valt ook de opslag in silo's of bunkers, waarbij de ingangen en openingen zoveel mogelijk dicht blijven. Gebleken is echter dat ook deze manieren

van opslag, gelet op de volumes, praktisch niet uitvoerbaar blijken. Het realiseren van gesloten opslag leidt in veel gevallen tot relatief hoge kosten.

Voorts is de bouw van dergelijke opslagvoorzieningen op opslagterreinen veelal niet toegestaan op grond van het Omgevingsplan. Zand en grond worden daarom geschraapt als stuifgevoelige stoffen uit bijlage IV van het Bal. Daarmee wordt de hoofdregel dat zand en grond in de buitenlucht mogen worden opgeslagen.

BBT en zorgplicht

In de toelichting op de voorgestelde wijziging van het Bal wordt aangegeven dat opslag van zand en grond in de buitenlucht voor hinder kan zorgen, maar er simpele en redelijke maatregelen te nemen zijn om verstuiwing te beperken. Zo kan benutting plaatsvinden of kunnen windschermen worden geplaatst. Dit is een belangrijk argument op de opslag in de buitenlucht toe te staan.

Het vervallen van de hoofdregel, dat grond en zand gesloten moeten worden opgeslagen, sluit ook aan bij de BREF op- en overslag. Dit staat voor BAT Reference documents en geeft aan wat de meest milieuvriendelijke technieken zijn die een bedrijf kan toepassen. Hieruit volgt dat gesloten opslag de beste beschikbare techniek is (BBT), maar uitzonderingen bestaan.

Omdat de opslag van zand en grond lichtstuifgevoelig materiaal is, dat doorgaans in zeer grote hoeveelheden wordt opgeslagen en goed te bevochtigen is, voldoet deze opslag volgens de wetgever aan de uitzonderingsgronden die de BREF geeft. Dit laat onverlet dat bedrijven de zorgplicht houden om hinder en gezondheidsschade door verstuiwing van grond en zand te voorkomen. Als de gebruikte maatregelen aantoonbaar onvoldoende effect sorteren, kan het bevoegd gezag alsnog extra maatregelen verlangen.

Voor grond die (potentieel) verontreinigd is, zal soms een extra beoordeling plaats moeten vinden, indien het risico bestaat dat verstuiwing van schadelijke stoffen niet kan worden uitgesloten. Ook zal een bedrijf goed moeten omgaan met het afvalwater dat in contact is gekomen met de opslag van verontreinigde grond. In sommige gevallen kan dan de conclusie zijn dat bepaalde grond toch gesloten moet worden opgeslagen.

Schroot

Verder wordt de categorie 'schroot, ferrometaal met een belangrijke mate van roestvorming' in bijlage IV van het Bal vervangen door 'schroot, ferrometaal'. Aanleiding hiervoor is dat in de praktijk is gebleken dat het criterium 'met een belangrijke mate van roestvorming' niet objectief, reproduceerbaar of handhaafbaar is vast te stellen en dat de huidige stuifklasse indeling niet aansluit bij de praktijk. Dit volgt uit het onderzoek 'Stuifgevoeligheid van roestend schroot' en een verkenning van het Ministerie van Infrastructuur, Waterstaat en Rijkswaterstaat.

Daarnaast wordt schroot van ferrometaal bij opslag ondergebracht in stuifklasse S5 en onder categorie S4 voor laden en lossen. Hiermee sluit het Bal beter aan bij de daadwerkelijke emissierisico's en bij de in de praktijk als doeltreffend beoordeelde maatregelen om diffuse emissies te beperken. De verplichting uit het Bal dat opslag plaats moet vinden in een gesloten ruimte geldt niet voor goederen die ingedeeld zijn in de stuifklasse S5.

Het buiten opslaan van schroot wordt met deze wijziging mogelijk. Zonder dat hiervoor maatwerk nodig is. De aanpassing vermindert daarmee de behoefte aan maatwerk en draagt bij aan een uitvoerbare, handhaafbare en proportionele regelgeving, zo wordt in de toelichting op het Verzamelbesluit aangegeven.

Naast de wijziging van de stuifklasse wordt de regelgeving uitgebreid met aanvullende bepalingen voor situaties waarin laden en lossen met afgesloten grijpers technisch niet mogelijk is. In dergelijke gevallen wordt het gebruik van effectieve natte werkmethoden – zoals een waterstraal die of watergordijn dat zodanig is gedimensioneerd dat geen visueel waarneembare stofverspreiding optreedt op een afstand van twee meter van de bron – als een doelmatige stofbestrijdingstechniek aangemerkt. Deze aanvulling sluit aan bij de gangbare en bewezen effectieve maatregelen in de praktijk, waar het nathouden van het schroot al routinematig wordt toegepast en als doeltreffend wordt ervaren bij het voorkomen van diffuse emissies.

Maatwerk

Totdat de wijziging in werking is getreden, geldt dus nog de hoofdregel dat zand, grond en schroot gesloten moeten worden opgeslagen. Een uitzondering hierop bestaat nu al voor zover een bedrijf beschikt over bestaande rechten. Bijvoorbeeld wanneer de geldende omgevingsvergunning de opslag in de buitenlucht toestaat. Een dergelijk voorschrift blijft geldig.

Wanneer een bedrijf nog niet over een toestemming beschikt, kan het maatwerk aanvragen bij het bevoegd gezag. De voorgestelde wijziging van het Bal is een belangrijk argument dat voor dit maatwerk pleit. Op grond van de zorgplicht moet van geval tot geval worden bekeken hoe een maatwerkvoorschrift vorm krijgt. Een bedrijf kan maatwerk aanvragen en het bevoegd gezag beslist hierover. Tegen een maatwerkbesluit is bezwaar en vervolgens beroep mogelijk bij de bestuursrechter.

Tot slot

De beoogde wijziging geeft meer ruimte voor bedrijven die stuifgevoelige goederen opslaan. De regelgeving wordt hiermee duidelijker en voorspelbaarder. Nu maatwerk straks niet altijd meer nodig is, levert dit bedrijven administratieve verlichting op en biedt het ruimte voor investeringen in andere projecten dan de bouw van gesloten opslagvoorzieningen. De praktijk moet uitwijzen hoe de wijziging uitpakt. Nog een jaartje geduld...

Wilbert van Eijk is als advocaat-partner verbonden aan Van Iersel Luchtman advocaten (VIL). Hij is werkzaam op de vestiging in 's-Hertogenbosch. Wilbert voert een praktijk op het gebied van het omgevingsrecht en het milieustrafrecht met een accent op afval- en bouwstoffenrecht. Wilbert is voorzitter van het brancheteam Afval&Recycling van VIL. Tel. 088 90 80 827
E-mail: w.eijk@vil.nl
Website: www.vil.nl